

підприємств необхідними і достатніми фінансовими ресурсами, що, в свою чергу, дозволить максимізувати чистий прибуток за припустимого рівня фінансових ризиків у поточному і перспективному періодах. Серед пріоритетних напрямків розвитку механізму управління прибутком підприємства в Україні є: оптимізація зовнішніх і внутрішніх, вхідних і вихідних грошових потоків; вдосконалення методів оцінки і планування обсягу прибутку на поточний і перспективний періоди; встановлення обґрунтованих пропорцій між частками прибутку, що спрямовуються на споживання та накопичення; якісний фінансовий контроль за виконанням завдань щодо використання та розподілу прибутку тощо.

Список використаних джерел:

1. Крамаренко Г. А. Финансовый анализ и планирование : учебное пособие / Г. А. Крамаренко; Днепропетровская академия управления, бизнеса и права. – Днепр : ДАУБП, 2014. – 232 с.
2. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало. – Суми : Університетська книга, 2012. – 301 с.
3. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://biz.censor.net.ua/resonance/200_nayiblshih_kompaniy_ukrani.
4. Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності за 2015-2016 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ11>.
5. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117-128.

Розвадівський В.Л.

студент,

Науковий керівник: Польова О.Л.

доктор економічних наук,

Вінницький національний аграрний університет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

В економіці України обсяг невиконання платіжних зобов'язань почав стрімко збільшуватися, тому для підприємств досить важливим є питання управління дебіторською заборгованістю як на стадії формування, так і на стадії її інкасації. Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Як вважає Білик М. Д. дебіторська заборгованість є наслідком господарських операцій, що мали місце в минулому, але підлягають

погашенню в майбутньому оскільки по суті незавершеною залишається така угода. «Дебіторська заборгованість – матеріальні ресурси, не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучені у підприємства». Дебіторська заборгованість відображається у формі № 1 «Баланс» у складі активів підприємства – це ресурси, що контролюються підприємством, від використання яких очікується отримання економічних вигід у майбутньому. Звичайно економічна вигода від дебіторської заборгованості виражається в тому, що підприємство в результаті погашення такої заборгованості розраховує рано чи пізно отримати грошові кошти або їх еквіваленти [2, с. 53].

Необхідність управління дебіторською заборгованістю викликана тим, що:

– одержання платежів від дебіторів є одним із основних джерел надходження коштів на підприємство від операційної діяльності;

– врахування реальних витрат або вигод від прийнятих кредитних рішень може використовуватися як інструмент розширення продажів [5, с. 63].

Основні завдання управління дебіторською заборгованістю: сприяння зростанню обсягу продаж шляхом надання комерційного кредиту і тим самим зростання прибутку; підвищення конкурентоздатності за допомогою відстрочки платежу; визначення рівня ризику неплатоспроможності покупця; розрахунок планового резерву сумнівних боргів;

Важливим інструментом в процесі управління дебіторською заборгованістю є надання знижок клієнтам, які надаються у таких випадках:

а) здійснення передоплати або швидкої оплати за продукцію (використовується підприємством при дефіциті грошових коштів);

б) купівлі великих обсягів продукції; купівлі продукції нижчої якості, а також з метою залучення нових клієнтів, підтримання ділових стосунків з давніми клієнтами або з тими, що є «цінними» для підприємства.

Управління дебіторською заборгованістю безпосередньо впливає на прибутковість компанії та визначає дисконтну і кредитну політику для покупців, шляхи прискорення повертання боргів та зменшення безнадійних боргів, а також вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження грошових коштів.

Зміст та основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає в максимізації прибутку підприємства шляхом управління процесами формування та інкасації дебіторської заборгованості [6, с. 291].

Структурно-логічну модель процесу управління дебіторською заборгованістю запропонувала у своєму дослідженні Польова О. Л. і, з

нашої точки зору, дана модель повністю описує зміст процесу управління дебіторською заборгованістю (рис. 1).

Рис. 1. Структурно-логічна модель процесу управління дебіторською заборгованістю [6, с. 291]

Основними методами рефінансування дебіторської заборгованості є: облік векселів, які видані покупцям продукції; форфейтинг; факторинг [4, с. 83]. Факторинг вляє собою фінансову операцію, під час якої підприємство-продавець передає право отримання грошей за платіжними документами за відвантажену продукцію банку. За здійснення такої

операції банк стягує з підприємства-продавця визначену комісійну плату, яка встановлюється у відсотках до суми платежу. Ставки комісійної плати диференціюються з урахуванням рівня платоспроможності покупця і передбачених термінів. Крім того, банк у термін до 3-х днів здійснює кредитування підприємства-покупця у формі попередньої сплати боргових зобов'язань щодо платіжних документів.

За час існування факторингу в Україні були виділені переваги та можливості, які він надає поряд з іншими інструментами рефінансування: гарантована відсутність іммобілізації оборотних коштів у дебіторську заборгованість; відсутність застави; прискорення оборотності коштів; розширення клієнтської бази та встановлення стабільних відносин з покупцями, які матимуть можливість закупляти товар з відсроченням оплати; можливість здійснювати гуртові закупівлі за вигіднішими цінами та підтримувати розширений асортимент продукції; поліпшення ділового іміджу та платоспроможності через можливість проведення своєчасних розрахунків зі своїми кредиторами; зміцнення ринкової позиції [7, с. 413].

Форфейтинг являє собою фінансову оперативність по експортному товарному кредиту шляхом передачі (індосамента) переказного векселя на користь банку зі сплатою комісійної винагороди. Тобто, за своєю суттю, форфейтинг полягає у трансформації комерційного кредиту в банківський кредит. В результаті форфейтування заборгованість покупця за товарним кредитом трансформується в заборгованість фінансову (на користь банку). По суті форфейтинг об'єднує елементи факторинга і обліку векселів.

Форфейтинг використовується при здійсненні довгострокових експортних поставок і дозволяє експортеру негайно отримати грошові кошти шляхом обліку векселів, хоча форфейтинг також має свої недоліки, а саме високу вартість [3, с. 159]. Тому потрібно розглядати можливість долучення витрат з операції форфейтингу у вартість контракту, який укладається з іноземним імпортером продукції.

Таким чином, дебіторська заборгованість – це складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг. Вона є одним з найважливіших і водночас складних елементів управління оборотними активами. Порушення нормального циклічного процесу її утворення та погашення може бути не тільки причиною виникнення проблем на підприємстві (зниження рентабельності активів, втрата їхньої ліквідності), а й спричинити розвиток глобальної кризи неплатежів в економіці.

Аналіз дебіторської заборгованості передбачає всебічну оцінку її динаміки, структури, якості та ефективності використання, що дозволяє обґрунтувати управлінські рішення щодо розробки та коригування відповідних параметрів кредитної політики підприємства.

Побудована узагальнена схема системи управління дебіторською заборгованістю підприємства дає змогу здійснювати системний та цілеспрямований пошук шляхів поєднання всіх основних компонентів організаційно-економічного забезпечення внутрішньо фірмового управління для концентрації зусиль і управлінських впливів на чинники, що визначають внутрішній потенціал підприємства, який дає змогу забезпечити підвищення його конкурентних можливостей.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. Режим доступу: <http://www.ovu.com.ua>.
2. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами / [Дж. К. Ван Хорн; пер. с англ. / гл. ред. серии Я. В. Соколов]. – М. : «Финансы и статистика», 2006. – 803 с.
3. Блащак Л.М. Шляхи до раціонального управління дебіторською заборгованістю / Блащак Л.М. // Науковий вісник «Львівської політехніки». – 2009. – № 1. – С. 157-159.
4. Гнеушева І. Вплив застосування методів рефінансування дебіторської заборгованості на фінансову стійкість підприємства / Гнеушева І. // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8. – С. 82-85.
5. Коблянська О. І. Фінансовий облік : навч. посіб. / Коблянська О. І. – К. : Знання, 2004. – 473 с.
6. Польова О. Л. Принципи управління дебіторською заборгованістю аграрних підприємств на регіональному рівні / Польова О. Л. // Науковий вісник ВДАУ. – 2010. – № 5. – С. 290-294.
7. Ружицький А. В. Використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості для підвищення рівня економічної безпеки підприємства / Ружицький А. В., Томчишин О. О. // Науковий вісник «Львівської політехніки». – 2011. – № 4. – С. 411-415.

Юрченко К.О., Наврусевич Ю.В.

студентки факультету управління фінансами та бізнесу,

Науковий керівник: Блащук-Дев'яткіна Н.З.

кандидат економічних наук, доцент,

Львівський національний університет

імені Івана Франка

КАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

Проблема капіталізації банківської системи для України – це ключове питання загальної фінансової стабільності, належного обслуговування банками взятих на себе грошових зобов'язань. Високий рівень капіталізації